

تعیین روایی و پایایی چک لیست موقعیت گفتاری و مقایسه آن بین دانش آموزان لکتنی و غیرلکتنی ۱۱-۶ سال

محمد رضا یوسفی^۱، محمد رحیم شاهبداغی^۲، دکتر نورالدین نخستین انصاری^۳ دکتر شهره جلایی^۴

۱- کارشناس ارشد گفتار درمانی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

۲- مری گروه گفتار درمانی، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

۳- دانشیار گروه آموزشی فنریوتراپی دانشگاه علوم پزشکی تهران.

۴- استادیار دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران.

چکیده

زمینه و هدف: اهمیت رویکرد چند بعدی در ارزیابی افراد لکتنی در سالهای اخیر بیشتر مشخص شده است. چک لیست موقعیت گفتاری امکان ارزیابی جنبه های این اختلال را فراهم می کند. از این رو پژوهش حاضر به منظور تعیین روایی و پایایی نسخه فارسی چک لیست موقعیت گفتاری و مقایسه آن بین دانش آموزان لکتنی و غیرلکتنی ۱۱-۶ سال انجام شد.

روش بررسی: این پژوهش روی ۴۵ نفر از دانش آموزان غیرلکتنی و ۴۳ نفر از دانش آموزان لکتنی شهر تهران انجام شد. بعد از معادل سازی پرسشنامه به زبان فارسی از دانش آموزان دو گروه خواسته شد، تا بر طبق نگرش و تفکر خود، پرسشنامه واکنش عاطفی و آشفتگی روانی گفتار را طی دو مرحله با فاصله زمانی یک ماه تکمیل کنند. منظور بررسی پایایی آزمونها از چهار شیوه بررسی پایایی آزمونها استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمونهای پارامتریک و ناپارامتریک استفاده شد.

یافته ها: با مقایسه میانگین نمرات دو آزمون آشفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتنی و غیرلکتنی مشخص شد که تفاوت آشکار و معنادار سطح بالایی بین میانگین نمرات این دو گروه وجود دارد (t زوجی <0.05). همچنین نسخه فارسی چک لیست آشفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی پایایی داخلی ($ICC = 0.93$) و پایایی آزمون آباز آزمون داشتند ($p = 0.000$).

نتیجه گیری: نتایج حاصل از تحقیق حاضر بیانگر این بود که نسخه فارسی معادل سازی شده به زبان فارسی آشفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی از روایی و پایایی قابل قبولی برای کودکان فارسی زبان برخوردار هستند و این آزمونها قابلیت تمایز دهنده با لایی بین گروه دانش آموزان لکتنی و غیرلکتنی دارند.

کلید واژه ها: روایی، پایایی، چک لیست موقعیت گفتاری، آشفتگی روانی گفتار، واکنش عاطفی، لکتن

(وصول مقاله: ۱۳۸۸/۷/۱۷ پذیرش مقاله: ۱۳۸۸/۸/۲۲)

نویسنده مسئول: تهران - خیابان انقلاب - پیچ شمیران - دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران، گروه گفتار درمانی

Email: shahbodaghi@sina.tums.ac.ir

مقدمه

بسیاری از تئوری ها خاطر نشان می سازند که لکنت، بد سازماندهی شدن غیر ارادی گفتار می باشد^(۳). پرکینز در سال ۱۹۹۰ بر مبنای این تئوری نتیجه گرفت که فقط خود فرد لکتنی است که می تواند بگوید که وقوع لکنت واقعی بوده است ولی شنونده نمی تواند به درستی اظهار کند که آیا لکنت واقعی رخ داده است یا خیر. این وضعیت، اعتبار اندازه گیری شنونده از لکنت را مورد تردید قرار می دهد. به علاوه یکی از عواملی که اعتبار را زیر سوال می برد این است که هیچ تعریف جامع و مورد توافق همگان درباره رفتارهایی که تحت عنوان لکنت تعریف می شود، بین درمانگران و محققان وجود ندارد. ارزیابی افرادی که روانی گفتار آنها دچار مشکل است اغلب محدود به شمارش

لکنت که یکی از مهمترین اختلالات روانی گفتار بشمار می رود، سالها مورد توجه محققان بوده است و به لحاظ تاریخچه از دیرباز در میان جوامع بشری شناخته شده است و نسبت به سایر اختلالات گفتار و زبان از شناخت عمومی بیشتری برخوردار است. اما از جنبه دیگر می توان آنرا از ناشناخته ترین اختلالات گفتار و زبان نیز محسوب نمود، زیرا علی رغم بررسی های وسیع صورت گرفته، این اختلال هنوز به عنوان اختلالی چند بعدی، پیچیده و پر رمز و راز باقی مانده است^(۱). به طور معمول لکنت به عنوان اختلال چند وجهی توصیف می شود. کوپر در سال ۱۹۹۳ لکنت را با مولفه های شناختی، عاطفی و رفتاری توصیف می کند^(۲).

قرار می‌دهد. نتایجی که در هر دو بخش به دست می‌آید به درمانگر اجازه می‌دهد که میزان ارتباط بین آشفتگی روانی گفتار و واکنش‌های عاطفی منفی وابسته به گفتار را تعیین نماید^(۴).

طی سالهای متمادی، در مطالعات مقایسه‌ای واکنش‌های داخلی مرتبط با گفتار از جمله مجموعه آزمون رفتاری (برای مقایسه کسانی که لکنت می‌کنند و کسانی که لکنت نمی‌کنند) فقط برای افراد بزرگسال مورد استفاده قرار می‌گرفت^(۴).

اخيراً مشخص شده است که مجموعه آزمون رفتاری، در ارزیابی کودکان (حتی ۳-۴ سال) ارزشمند می‌باشد^(۵). مشخص شده است که پرسشنامه‌های مجموعه آزمون رفتاری، شیوه‌های تست معتبر و پایایی دارد که برای کودک ضرری ندارد^{(۶) و (۷)}.

در تحقیقی که ونری کگم و موکاتی در سال ۲۰۰۶ بین کودکان غیر لکتنی ۱۱-۸ ساله پاکستانی تحت عنوان آزمون مجموعه آزمون رفتاری انجام دادند مشاهده شد که در برخی موارد نمرات میانگین واکنش عاطفی و آشفتگی روانی گفتار کودکان غیر لکتنی پاکستانی از نمرات کودکان غیر لکتنی بلژیکی و آمریکایی بالاتر بود. و این یافته‌ها بیانگر تفاوت فرهنگی، با توجه به متغیرهای وابسته به گفتار و موقعیت محور است^(۹).

با توجه به این که در ایران و در کودکان فارسی زبان تا به حال تعیین روایی و پایایی این آزمون انجام نشده بود و یک مورد ضروری جهت ارزیابی و طرح ریزی برنامه درمانی به شمار می‌رفت، لذا با تعیین روایی و پایایی آزمون چک لیست موقعیت گفتار به مقایسه آن در بین دانش آموزان لکتنی و غیر لکتنی ۱۱-۶ سال پرداختیم.

روش بررسی

این تحقیق یک مطالعه توصیفی - تحلیلی و از انواع مقطعی - مقایسه‌ای بود. در این مطالعه ۸۸ دانش آموز مقطع دبستان در دو گروه دانش آموزان لکتنی و غیرلکتنی مورد بررسی قرار گرفتند. گروه دانش آموزان لکتنی شامل ۴۳ دانش آموز^(۱۰) پسر و ۱۱ دختر و گروه دانش آموزان غیرلکتنی شامل ۴۵ دانش آموز^(۱۱) پسر و ۱۲ دختر) بودند.

جهت تهییه آزمونها، نمونه خارجی آنها ترجمه شد و توسط ۴ متخصص گفتار درمانی مورد بررسی قرار گرفت. سپس نسخه فارسی آن توسط دو متخصص دو زبان به زبان انگلیسی برگردانده شد. برای بررسی اعتبار آزمونها، پرسشنامه‌ای برای ۱۰

ناروانی در گفتار است. متخصصین و محققین نیز به طور کلی توافق دارند که صرفاً استفاده از شمارش ناروانی به عنوان ابزاری برای ارزیابی افراد لکتنی بسیار نا مطمئن است و پایداری ندارد و درست نیست که تنها به یک جنبه از این اختلال پردازند^(۴). این ابهام در مورد تشخیص شنونده از لکتنی، نیز وجود دارد. یعنی، یافته‌ها به طور آشکار نشان می‌دهد که هم شنوندگان آموزش دیده و هم افراد آموزش ندیده، در مورد تعداد لکتن در نمونه گفتاری با یکدیگر توافق ندارند^(۴). همانطور که سیلوورمن در سال ۲۰۰۴ اظهار داشته است، تعریف لکتن فقط بر حسب آشافتگی‌های گفتاری قابل شنیدن نامناسب است زیرا این تعریف به ما این اجازه را نمی‌دهد که بین لکتن و ناروانی های دیگر تفاوت قائل شویم^(۵). این یافته‌ها باعث شده است که تحقیقات به سمتی برود که بتواند از طریق اندازه‌هایی که نیازی به شمارش رفتارهای گفتار ناروان ندارند، بین اشخاص لکتنی و غیر لکتنی تمایز قائل شود. به علاوه، داده‌های وجود دارد که نشان می‌دهد که آشافتگی گفتاری، تنها شاخص رفتاری افرادی که لکتن می‌کنند، نمی‌باشد. ناروانی علاوه بر لکتن، در اختلالات گفتاری دیگر نیز وجود دارد. هنوز ماهیت ویژگی‌های ذاتی مشکلاتی که فرد لکتنی با آن مواجه می‌شود، در جلسات درمانی و ارزیابی بدون توجه و بی‌اهمیت باقی مانده‌اند. بنابراین اگر چه بسیاری از متخصصین تشخیص می‌دهند که مشکلاتی که یک فرد لکتنی با آن مواجه است، فراتر از بهم ریختگی گفتار است، اما بسیاری از آنها مراجعین و بیمارانشان را با استفاده از یک شیوه‌ی ارزیابی جامع که چند وجهی باشد ارزیابی نمی‌کنند و منجر به دیدگاه تک بعدی در آنها می‌شود^(۴). مطالعات انجام شده در طی دهه‌های گذشته، وجود مقدار بیشتری از واکنش‌های عاطفی منفی و آشافتگی روانی گفتار در موقعیت‌های گفتاری ویژه در بین کودکان لکتنی، در مقایسه با افرادی که لکتن نمی‌کنند، مشخص کرده اند^(۲).

در سالهای اخیر اهمیت رویکرد چند وجهی بر ارزیابی افراد لکتنی به طور فزاینده‌ای مشخص شده است مجموعه ارزیابی رفتاری که یک شیوه آزمون هنجار شده و ابداع شده توسط بروتون است، امکان ارزیابی جنبه‌های مختلف این اختلال را فراهم می‌کند^(۴). چک لیست موقعیت گفتاری توسط بروتون در سال ۱۹۶۵ ابداع گردید، این چک لیست شامل دو بخش مستقل می‌باشد. بخش واکنش عاطفی که واکنش‌های عاطفی را که خود کودک در موقعیت‌های گفتاری خاص گزارش نموده است مورد ارزیابی قرار می‌دهد و در بخش آشافتگی روانی گفتار که سطح مشکلات گفتاری را در موقعیت‌های گفتاری مشابه، مورد بررسی

کودک خواسته شد که سوالات‌های تمرینی را پر کند. پاسخ به سوالات تمرینی باید برای درمانگر گواه این مطلب می‌بود که کودک می‌دانست چه کاری را باید انجام بدهد و آیا کودک فهمیده بود که لازم بود چه کاری را انجام دهد یا خیر. لازم به ذکر است که آزمونگر موارد آزمونها را برای کلاس اولی‌ها و آمادگی‌ها می‌خواند. در مورد ثبت نمره آزمونها در آزمون چک لیست موقعیت گفتار، بخش واکنشهای عاطفی شامل ۵۵ آیتم (سؤال) بود که یک مقیاس ۵ گزینه‌ای برای هر یک از سوالات درنظر گرفته شده بود و داشش آموز بر اساس نگرش و تجربیات فردی و احساسات خود به هر سوال نمره ۱ (نمی‌ترسم) تا نمره ۵ (خیلی زیاد می‌ترسم) می‌داد. و چنانچه دانش آموز، آن موقعیت گفتاری را تجربه نکرده بود، باید نمره ۱ را انتخاب می‌کرد که این نمره بیشترین نزدیکی را به نمره میانگین کسانی داشت که لکتی نداشتند. همچنین آزمون آشتفتگی روانی گفتار شامل ۵۵ آیتم (سؤال) بود که یک مقیاس ۵ گزینه‌ای برای هر یک از سوالات در نظر گرفته شده بود. و داشش آموز بر اساس تجربیات فردی، نگرش، تفکر و احساسات خود به هر سوال نمره ۱ (مشکلی ندارم) تا نمره ۵ (خیلی زیاد مشکل دارم) می‌داد. در این بخش از آزمون نیز چنانچه دانش آموز آن موقعیت گفتاری را تجربه نکرده بود، نمره ۱ را انتخاب می‌کرد. بنابر این نمره کل ۵۵ آیتم از هر دو بخش واکنش عاطفی و آشتفتگی روانی گفتار بین ۵۵ نمره تا ۲۷۵ نمره قرار داشت. اجرای آزمونها مجدداً بعد از ۲۰ روز طبق توافق قبلی با والدین و مسئولین کلینیک یا مدرسه صورت گرفت. چنانچه برای اجرای مرحله دوم مشکل خاصی پیش می‌آمد (امتحان داشتن کودک، عدم تمایل کودک، بیمار شدن کودک، عدم رضایت والدین در حین فاصله زمانی بین اجرای آزمون)، جهت رفع مشکل اقدامات لازم انجام می‌شد. اگر با تمام این اقدامات موفق نمی‌شدیم، سراغ دانش آموز دیگری رفته و دوباره از مرحله اول شروع می‌کردیم. از وسایل مورد نیاز در این پژوهش، دستگاه ضبط صوت یا mp3 برای ضبط صدای آزمودنیها، آزمون آشتفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی، متن‌های متناسب برای هر مقطع تحصیلی (برای مشخص کردن شدت و درصد لکتی)، پرسشنامه برای ثبت اطلاعات آزمودنیها (نظیر نام و نامخانوادگی، سن) و فرم پرسشنامه مربوط به والدین بود. با توجه به لزوم اطلاعات و رضایت کامل والدین از شرکت فرزندان خویش در تحقیق، رضایتمنه ای جهت اعلام رضایت آنها و حضور فرزندانشان در تحقیق پیش بینی گردید.

در این پژوهش برای بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آماری، آزمون t مستقل، t زوجی و آزمون‌های

نفر از اساتید گفتار درمانی، تهیه شد. صاحب نظران بنا به مناسب بودن موارد آزمونها بر اساس نظر تخصصی خود برای هر کدام از سوالات از صفر تا صد نمره دادند. پس از میانگین‌گیری از این نظر سنجی، میزان مناسب بودن هر یک از سوالات، محاسبه و در صورت عدم تناسب یک یا چند مورد، آن موارد اصلاح گردید و جملات ترجمه مجدد شد. در این تحقیق از روایی محتوای و روایی ساختار استفاده گردید. در مرحله بررسی پایابی یا قدرت تکرار پذیری آزمونها، مطالعه طی دو مرتبه در فواصل زمانی ۲۰ روز بر روی ۴۵ نفر از دانش آموزان غیرلکتی و ۴۳ نفر دانش آموز لکتی در گروههای سنی متفاوت توسط محققین و به صورت انفرادی ارزیابی گردید. آزمودنی‌های لکتی در مراکز توانبخشی دانشکده‌های تهران، ایران و علوم بهزیستی و مدارس منطقه ۱۲ مورد آزمون قرار گرفتند. ابتداء حداقل ۶ دانش آموز لکتی از هر پایه تحصیلی که به مدارس و مراکز توانبخشی مراجعه کرده بودند پس از ارزیابی تایید لکت این کودکان، برای شرکت در انجام آزمونها انتخاب شدند. از هر کدام از والدین کودکان رضایت نامه گرفته شد. با والدین و مسئولین مدرسه در خصوص روز و ساعت مشخص برای انجام آزمون هماهنگی‌های لازم انجام شد، به گونه ای که با برنامه‌های دیگر کودک تداخل نداشته باشد. سپس نمونه‌های کودکان غیر لکتی با توجه به سن و جنسیت کودکان لکتی همسان سازی شدند. برای انجام آزمون ابتدا با کودک ارتباط برقرار کرده و سپس در مورد آزمون توضیح مختصری دادیم و پس از آن آزمون را به این صورت اجرا کردیم که در ابتدای هر بخش آزمون ابتدا مثالی از یک نمونه سوال موجود در آزمون ارایه شد تا کودک با نحوه انجام آن آزمون آشنا شود. از کودک خواسته شد تا بر طبق نگرش و تفکر خود فرم آزمون را تکمیل کند. به داشش آموز توضیح داده می‌شد که بر اساس نمره آزمون به داشش آموز رتبه ای داده نمی‌شود و پاسخ به سوالات این آزمونها تنها بر اساس نگرش فردی است و ممکن است برای هر فرد متفاوت باشد. به کودک توضیح داده شد که او باید به سوالاتی جواب بدهد که لازم است به درستی احساسات خود را منعکس کند. زمانی که موارد ذکر شده به طور کامل برای کودک شرح داده شد، درمانگر با صدای بلند از روی دستورالعملی که بر روی فرم آزمون نوشته شده بود، می‌خواند و دانش آموز باید دستورالعمل را بی صدا دنبال می‌کرد. درمانگر باید طوری دستورالعمل را می‌خواند (از لحظه سرعت خواندن) که کودک بتواند به آسانی آنها را دنبال کند. درمانگر با کشیدن خط زیر کلمات، آنها را مورد تأکید قرار می‌داد. پس از این مرحله از

چه فکری می‌کنید)، ۳۸ (هنگامی که می‌خواهید دیگران طریقه گفتار شما را دوست داشته باشند) و ۵۵ (وقتی به کسی می‌گوئید متناسب هستید)، از پرسشنامه آشتفتگی روانی گفتار، به ترتیب ۷۷، ۷۶، ۷۵، ۷۷/۵ بود.

میانگین نمرات آزمون آشتفتگی روانی گفتار ۴۳ دانشآموز لکتی و ۴۵ دانشآموز غیرلکتی بین ۱۱-۶ سال مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید تفاوت میانگین نمرات آشتفتگی روانی گفتار بین دو گروه از نظر آماری در سطح بالای معنادار است. (جدول شماره ۱)

همچنین میانگین نمرات آزمون واکنش عاطفی ۴۳ دانشآموز لکتی و ۴۵ دانشآموز غیرلکتی بین ۱۱-۶ سال مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید تفاوت میانگین نمرات این آزمون در بین دو گروه از نظر آماری در سطح بالای معنادار است. (جدول شماره ۲)

ناپارامتریک من ویتنی، کروسکال والیس، پیرسون و اسپیرمن استفاده شد.

یافته‌ها

از بین تمامی سوالات آزمون آشتفتگی روانی گفتار، سوال ۲۶ (وقتی با کسی که نسبت به شما بدی کرده است صحبت می‌کنید)، سوال ۲۷ (هنگامی که با یک حیوان خانگی صحبت می‌کنید) و سوال ۴۸ (هنگامی که درباره چیزی صحبت می‌کنید)، که میانگین نمراتشان به ترتیب ۶۷، ۷۰ و ۶۵ بود، کمترین نمرات صاحبنظران را به خود اختصاص دادند. همچنین میانگین نمرات صاحبنظران نسبت به سوالات ۵ (هنگامی که درخواست پول می‌کنید)، ۱۵ (هنگامی که کلمه ای را با صدای بلند در کلاس هجی می‌کنید)، ۳۳ (وقتی بعد از آنکه کسی حرف شما را بد فهمیده صحبت می‌کنید)، ۳۵ (بعد از آنکه جواب اشتباہ داده‌اید صحبت می‌کنید)، ۳۶ (هنگامی که به دیگران می‌گوئید

جدول شماره ۱ - مقایسه میانگین نمرات آزمون آشتفتگی روانی گفتار بین دانشآموزان لکتی و غیر لکتی توسط آزمون t مستقل (n=۸۸)

لکتی	غیرلکتی	لکتی	غیرلکتی	لکتی	غیرلکتی	لکتی	غیرلکتی
تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار	انحراف معیار	انحراف معیار	سطح معناداری	فاصله اطمینان %۹۵
۴۳	۱۳۱/۳۴	۳۸/۳۷	۶/۵۸	۵۹/۷۵	۴۵	۴۵	۶/۵۸
۴۳	۱۳۴/۸۳	۳۴/۹۵	۵/۵۶	۶۰/۴۸	۴۵	۴۵	۵/۵۶
۴۳	۱۳۴/۸۳	۳۴/۹۵	۵/۵۶	۶۰/۴۸	۴۵	۴۵	۵/۵۶

جدول شماره ۲- مقایسه میانگین نمرات آزمون واکنش عاطفی بین دانش آموزان لکتی و غیرلکتی توسط آزمون t
مستقل ($n=88$)

وضعيت لکنتی	تعداد میانگین	انحراف معیار	اختلاف میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری	فاصله اطمینان %۹۵
واکنش عاطفی در مرحله اول	۴۳	۳۶/۸	۱۳۳/۴۱	-۶۹/۹۷	۵/۷۳	-۸۱/۵۲
	۴۵	۷/۴۳	۶۳/۴۴	-۷۲/۸۶	۵/۴۲	-۶۱/۹۴
واکنش عاطفی در مرحله دوم	۴۳	۳۴/۸۶	۱۳۷/۴۴	-۷۲/۸۶	۵/۴۲	-۶۱/۹۴
	۴۵	۷/۱۸	۶۴/۸۶	-۷۲/۸۶	۵/۴۲	-۶۱/۹۴

در این پژوهش برای بررسی پایایی آزمون آشتفتگی روانی و واکنش عاطفی از مقایسه میانگین نمرات دو آزمون در مرحله اول و دوم و سه شیوه بررسی تفاوت نمرات آنها بین دو تکرار و بررسی ضریب تکرار پذیری (ICC) این آزمون‌ها در تکرار اول و دوم و ضریب همبستگی بین میانگین نمرات استفاده شد. همچنین شیوه‌های بررسی پایایی نیز نشان داد که نسخه فارسی آشتفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی، ضریب تکرار پذیری ($ICC > 0.86$, $p = 0.000$) و ضریب همبستگی بالایی ($r = 0.93$, $p < 0.000$) دارند.

در این پژوهش برای بررسی پایایی آزمون آشتفتگی روانی و واکنش عاطفی از مقایسه میانگین نمرات دو آزمون در مرحله اول و دوم و سه شیوه بررسی تفاوت نمرات آنها بین دو تکرار و بررسی ضریب تکرار پذیری (ICC) این آزمون‌ها در تکرار اول و دوم و ضریب همبستگی بین میانگین نمرات استفاده شد. همچنین شیوه‌های بررسی پایایی نیز نشان داد که نسخه فارسی آشتفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی، ضریب تکرار پذیری ($ICC > 0.86$, $p = 0.000$) و ضریب همبستگی بالایی ($r = 0.93$, $p < 0.000$) دارند.

جدول شماره ۳- مقایسه میانگین نمرات آشتفتگی روانی گفتار در دو مرحله انجام آزمون در دانش آموزان لکتی و غیر لکتی توسط آزمون T زوجی ($n=88$)

نمودار آشتفتگی روانی گفتار در مرحله اول در دانش آموزان لکتی	نمودار آشتفتگی روانی گفتار در مرحله دوم در دانش آموزان لکتی	نمودار آشتفتگی روانی گفتار در مرحله اول در دانش آموزان غیر لکتی	نمودار آشتفتگی روانی گفتار در مرحله دوم در دانش آموزان غیر لکتی
۱۳۱/۳۴	۳۸/۳۷	-۳/۴۸	۱۱/۸۳
۱۳۴/۸۳	۳۴/۸۶	-۰/۷۳	۲/۴۵
۵۹/۷۵	۶/۵۸	-۰/۷۳	۰/۰۵۱
۶۰/۴۸	۵/۵۶	-۰/۷۳	۰/۰۳

جدول شماره ۴- نتایج آزمون t زوجی جهت مقایسه میانگین نمرات واکنش عاطفی در دو مرحله بین دانش آموزان لکتی و غیر لکتی ($n=88$)

نمرات واکنش عاطفی دانش آموزان لکتی	نمرات واکنش عاطفی دانش آموزان لکتی	نمرات آزمون واکنش دانش آموزان غیرلکتی	نمرات آزمون واکنش دانش آموزان غیرلکتی
۱۳۳/۴۱	۳۷/۴۸	۶۴/۷۷	۸/۹۱
در مرحله اول در دانش آموزان لکتی	-۳/۳۷	دانش آموزان غیرلکتی	در مرحله اول در دانش آموزان لکتی
۰/۱۲	۱۴/۱۵	۳/۱۸	-۰/۱۵
۰/۹۸	-۷/۷۲	۰/۷۴	-۰/۳۲
حد بالا	حد پایین	حد پایین	حد بالا
معناداری	فاصله اطمینان ۹۵%	میانگین	انحراف معیار
سطح اختلاف	انحراف معیار	انحراف معیار	انحراف معیار

۴۸ و ۲۶ آزمون واکنش عاطفی از روایی لازم برخوردار می باشد و پیشنهاد می شود این سؤوالات از پرسشنامه آشфтگی روانی گفتار و واکنش عاطفی حذف شود.

در تحقیق بروتن و ونری کگم در سال ۲۰۰۷ بر روی آزمون چک لیست موقعیت گفتار، میانگین نمرات آزمون آشфтگی روانی گفتار در دانش آموزان لکتی ۹۷/۷۳ و انحراف معیار آن ۲۸/۵۳ بود. در دانش آموزان غیرلکتی، میانگین ۸۰/۴۷ نمره و انحراف معیار ۲۱/۴۵ بود(۴). در تحقیق حاضر میانگین نمرات آزمون آشфтگی روانی گفتار در دانش آموزان لکتی ۱۳۴/۱۵ و انحراف معیار ۳۷/۵۷، و در دانش آموزان غیرلکتی ۶۰/۲۱ و انحراف معیار ۶۰/۰۶ بود. همچنین در تحقیق دیگری آزمون چک لیست موقعیت های گفتاری توسط موکاتی و ونری کگم در سال ۲۰۰۶ بر روی ۴۵ کودک غیرلکتی پاکستانی بین سالین ۸ تا ۱۱ سال انجام شد و میانگین نمرات آزمون آشфтگی روانی گفتار ۱۰۵/۲۵ بود(۹). میانگین نمرات آشфтگی روانی گفتار در دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر از نمرات تحقیق ذکر شده بسیار کمتر است. همچنین در تحقیق ونری کگم و ورجیس در سال ۲۰۰۴ که آزمون چک لیست موقعیت گفتاری بر روی ۷۹ دانش

با استفاده از آزمون t زوجی مقایسه میانگین نمرات آزمون آشфтگی روانی گفتار در دو مرحله انجام آزمون در دانش آموزان لکتی و غیرلکتی بطور جداگانه مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید اختلاف میانگین نمرات آزمون آشфтگی روانی گفتار در دانش آموزان لکتی و غیرلکتی این پژوهش از نظر آماری معنادار نیست(جدول شماره ۳). همچنین با استفاده از آزمون t زوجی مقایسه میانگین نمرات آزمون واکنش عاطفی در دو مرحله انجام آزمون در دانش آموزان لکتی و غیرلکتی بطور جداگانه مورد بررسی قرار گرفت و مشخص گردید اختلاف میانگین نمرات واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتی و غیرلکتی این پژوهش از نظر آماری معنادار نیست(جدول شماره ۴)

بحث

با توجه به این که حداقل میانگین نمرات صاحبنظران به آزمون آشфтگی روانی گفتار ۷۰، ۶۷ و ۶۵ درصد و حداقل میانگین نمرات صاحبنظران به آزمون واکنش عاطفی ۶۷ و ۷۴ می باشد، می توان نتیجه گرفت که تمام آیتم های آزمون بجز سؤالات ۲۶، ۲۷ و ۴۸ آزمون آشфтگی روانی گفتار و سؤالات

در خانواده و چه در محیط‌های بیرون از خانواده قرار می‌گیرند. مثلاً وجود برچسب‌ها یا انگوها بر کودکان می‌تواند عاملی برای کاهش اعتماد به نفس در این گروه از کودکان گردد. جامعه شتاب زده ما متسفانه زمان کافی برای این گروه از کودکان اختصاص نمی‌دهد، آنها همیشه برای کسب زمان مناسب در جهت بیان احساسات خود در تنگنا قرار دارند و به مرور این فشارها منجر به بروز چنین نتایجی می‌گردند. میانگین نمرات واکنش عاطفی در دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر در فرهنگ و کشور ما کمتر از سایر تحقیقات بوده و می‌توان نتیجه گرفت دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر کمتر در موقعیت‌های مختلف گفتاری تحت تاثیر واکنش عاطفی منفی مرتبط با گفتار قرار می‌گیرند. همچنین می‌توان نتیجه گرفت که دانش آموزان غیرلکتی در فرهنگ کشور ما اعتماد به نفس بهتری دارند که ناشی از الگوهای تربیتی و پرورش خانواده و جامعه و معیارهای ارزشی برای بالا بردن سطح نگاه کودکان به مشکلات فردی و روابط خانوادگی می‌باشد.

یکی از روش‌های بررسی پایایی یک آزمون، مقایسه میانگین نمرات آزمون در دو مرحله انجام آزمون می‌باشد. نتایج مندرج در جدولهای شماره ۳،۴ نشان می‌دهد که مقایسه میانگین نمرات آزمونها در دو مرحله از نظر آماری معنadar نیست و از پایایی خوبی برخوردار است ($p < 0.05$).

نتایج این پژوهش نشان داد که با توجه به این که حداقل میانگین نمرات صاحب‌نظران به آزمون آشفتگی روانی $67/67$ و درصد و حداقل میانگین نمرات صاحب‌نظران به آزمون واکنش عاطفی $67/74$ می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت که تمام آیتم‌های آزمون بجز سوالات $26/27$ و $48/48$ از آزمون آشفتگی روانی گفتار و سوالات $26/27$ و $48/48$ از آزمون واکنش عاطفی از روایی لازم برخوردار می‌باشد و پیشنهاد می‌شود این سوالات از پرسشنامه آشفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی حذف شود.

به طور کلی می‌توان از این پژوهش نتیجه گرفت که محتواهای آزمونهای آشفتگی روانی گفتار و واکنش عاطفی به تشخیص کارشناسان و متخصصین از روایی لازم برخوردار است. علاوه بر این با قدرت تمایز گذاری آزمون بین دو گروه لکتی و غیرلکتی دارای روایی ساختار نیز می‌باشد. عدم وجود تفاوت معنadar بین نمرات آزمونها در دو مرحله انجام آزمون در گروههای دانش آموزان لکتی و غیرلکتی، وجود همبستگی بالا بین نمرات مرحله اول و دوم انجام آزمون، ضریب تکرار پذیری بالا و معنadar بین تکرار اول و دوم و همچنین ضریب همبستگی بالا بین

آموز غیرلکتی و $19/19$ دانش آموز لکتی بین سنین 6 تا 13 سال انجام شد میانگین نمرات آزمون آشفتگی روانی گفتار در دانش آموزان لکتی $109/42$ و در دانش آموزان غیرلکتی $85/69$ بود(۲). میانگین نمرات آزمون آشفتگی روانی گفتار در دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر نیز از نمرات تحقیق ذکر شده کمتر است و می‌توان نتیجه گرفت که میانگین نمرات آشفتگی روانی گفتار در دانش آموزان لکتی تحقیق حاضر بیشتر از تحقیقات دیگر است و نقش تمایز دهنده بیشتری بین دانش آموزان لکتی و غیرلکتی دارد. میانگین نمرات دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر کمتر از دانش آموزان غیرلکتی تحقیق بروتن و ونری کغم($200/7$)، موکاتی و ونری کغم($200/6$) و بروتن و ونری ورچیس($200/4$)، بود و می‌توان نتیجه گرفت که دانش آموزان غیرلکتی تحقیق حاضر کمتر تحت تاثیر موقعیت‌های مختلف گفتاری دچار ناروانی و اختلالات گفتاری می‌شوند. این امر می‌تواند به تفاوت‌های فرهنگی و مسائل مربوط به آن ارتباط داشته باشد.

در تحقیق بروتن و ونری کغم در سال 2007 برروی آزمون چک لیست موقعیت گفتار، میانگین نمرات آزمون واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتی $89/0/4$ نمره و انحراف معیار $24/75$ و در دانش آموزان غیرلکتی میانگین نمرات $74/15$ و انحراف معیار $18/0/8$ بود (۴). در تحقیق موکاتی و ونری کغم در سال 2004 که برروی 45 کودک غیرلکتی پاکستانی بین سنین 8 تا 11 سال برروی مجموعه آزمون رفتاری، انجام شد میانگین نمرات واکنش عاطفی در دانش آموزان غیرلکتی $107/33$ بود (۹). همچنین در تحقیق ونری کغم و ورچیس در سال 2004 که برروی 79 دانش آموز غیرلکتی و 19 دانش آموز لکتی بین 6 تا 13 سال برروی آزمون چک لیست موقعیت گفتاری انجام شد، میانگین نمرات واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتی $109/53$ و انحراف معیار $34/35$ و در دانش آموزان غیرلکتی میانگین نمرات واکنش عاطفی $78/26$ و انحراف معیار $19/34$ بود(۲). در تحقیق حاضر میانگین نمرات آزمون واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتی $137/42$ و انحراف معیار $36/17$ و در دانش آموزان غیرلکتی $64/85$ و انحراف معیار $8/33$ بود. می‌توان نتیجه گرفت میانگین نمرات واکنش عاطفی در دانش آموزان لکتی تحقیق حاضر بیشتر از سایر تحقیقات بوده و این آزمون در فرهنگ کشور مانند تمایز دهنده بیشتری بین دانش آموزان لکتی و غیرلکتی دارد. جامعه ما در نحوه برخورد با کودکان لکتی، رفتار پسندیده و آگاهانه ضعیفی دارد. متسفانه این کودکان در معرض انواع فشارها و درگیری‌های فکری روزانه چه

مرحله اول و دوم انجام آزمون، نیز پایابی آزمون را اثبات می کند.
بدین ترتیب آزمونهای آشфтگی روانی گفتار و واکنش عاطفی از

REFERENCES

1. Dworzynski K, Howell P. Predicting stuttering from phonetic complexity in german. Journal of fluency disorders; 2004; 29(2): 149-173.
2. Vanryckeghem M , Verchese S. The speech situation checklist: comparative investigation of children who do and do not stutter. Asha leader; 2004; 9 : 104.
3. Brutten G. The Speech Situation Checklist For Adults. Journal of fluency disorders; 2003;3: 118-129.
4. Brutten G , Vanryckeghem M. Behavior assessment battery for school-age child who stutter. Plural publishing : San Diego, 2007;1-23.
5. Silverman F. Stuttering and other fluency disorders. waveland press, 2004,11.
6. Vanryckeghem M , Brutten G , Hernandez L. A comparative investigation of the speech- associated attitude of preschool and kindergarten children who do and do not stutter. Journal of fluency disorders; 2005; 30: 307-318.
7. Brutten G , Vanryckeghem M. Behavior assessment battery: children. A multi-dimensional and evidence-based approach to diagnostic and therapeutic decision making for children who stutter. Belgium: Accopublishers. 2003.
8. Denil, L , Brutten G. Speech-associated attitudes of stuttering and nonstuttering children. Journal of speech and hearing research; 1991; 34: 60-66.
9. Vanryckeghem M , Mukati A. The behavior assessment battery: a preliminary study of non-stuttering Pakistani grade-school children. International journal of language and communication disorders; 2006;41: 583-589.

Determining of validity and reliability of speech situation checklist among the children with stuttering and non-stuttering

Yousefi MR¹, Shahbodaghi MR^{2*}, Nakhostin Ansari N³, Jalaei SH⁴

1- MSc of Speech Therapy

2- Lecturer of Tehran University of Medical Sciences

3- Associate Professor of Tehran University of Medical Sciences

4- Assistant Professor of Tehran University of Medical Sciences

Abstract

Background and aim: Nowadays, importance of multidimensional approach in evaluating of stuttering is obvious. Stuttering aspects evaluation provided by speech situation checklist. In this study, validity and reliability of this checklist is performed on stuttering and non- stuttering (6-11 years old) pupils.

Material and methods: In this research, 43 stutterer and 45 non-stutterer pupils were evaluated. After equalization of questionnaire to Persian language, emotional reaction & speech disruption questionnaire were completed according to their attitude . In order to test validity, four methods were used. Data were analyzed by parametric and non-parametric statistical tests

Results: Comparison of score average of speech disruption and emotional reaction tests showed significant difference between stutter and non-stutter groups for Persian language children ($p<0.05$). Emotional reaction and speech disruption checklist (Persian version) has high test-retest ($p=0.000, Icc>0.86$) and internal validity ($p=0.000, \alpha>0.93$).

Conclusion: Persian equalized speech disruption and emotional reaction tests have high validity and reliability. it might be useful to differentiate stuttering pupil among normal ones.

Key words: Validity, Reliability, Speech Situation Checklist, Speech Disruption, Emotional Reaction, Stuttering.

*Corresponding author :

Mohammad Rahim Shahbodaghi Rehabilitation Faculty, Tehran University of Medical Sciences.

Email: shahbodaghi@sina.tums.ac.ir

This research was supported by Tehran University of Medical Sciences (TUMS)